

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 2. svibnja 2024.
(OR. en)

9370/24

ESPACE 45

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	<i>Priprema za sastanak Vijeća za konkurentnost (unutarnje tržište, industrija, istraživanje i svemir) 23. i 24. svibnja 2024.</i> Akt EU-a o svemiru: sigurnost, otpornost i održivost svemirskih aktivnosti u EU-u – <i>razmjena mišljenja</i>

Za delegacije se u Prilogu nalazi napomena predsjedništva na temu „**Akt EU-a o svemiru: sigurnost, otpornost i održivost svemirskih aktivnosti u EU-u**” sastavljena u cilju pripreme za razmjenu mišljenja na sastanku Vijeća za konkurentnost 23. svibnja 2024.

Akt EU-a o svemiru: sigurnost, otpornost i održivost svemirskih aktivnosti u EU-u

Razmjena mišljenja

Kontekst politike

Svemirske aktivnosti suočavaju se s brojnim i sve većim izazovima. Neki od njih u posljednje su vrijeme postali još hitniji, a njihovo prevladavanje zahtijeva djelovanje Unije i država članica. Cilj je ovog dokumenta usmjeriti razmjenu mišljenja među ministrima i ministricama kako bi podijelili promišljanja o relevantnim aspektima budućeg akta Unije o svemiru dok Komisija ne podnese svoj prijedlog.

Izazovi

Prvi je izazov činjenica da zagušenje određenih orbita (posebice niske Zemljine orbite) uzrokovano brzim širenjem aktivnosti privatnih poduzeća u svemirskom sektoru povećava rizik od sudara. Te opasne situacije mogu imati ozbiljne posljedice, kao što su ometanje rutinskih operacija u orbiti, oštećenje i gubitak satelita, prekid svemirskih usluga (koje uključuju i neke ključne usluge) i sudari sa zrakoplovima pri povratku u Zemljinu atmosferu. Ti bi scenariji u konačnici orbite mogli učiniti neupotrebljivima za buduće generacije.

Drugi je izazov rizik od kibernetičkih napada i elektroničkog ometanja svemirske infrastrukture, koji povećavaju geopolitička zbivanja. Kibernetički napadi, među kojima ima onih koji se izvode s potporom država, sve su češće usmjereni na svemirska sredstva. Osim toga, zbog složene strukture svemirskih sredstava (interakcija različitih segmenata, široke površine napada, više ulaznih točaka za potencijalne napadače), njihovog zastarijevanja (naslijeđena telekomunikacijska infrastruktura, poteškoće s popravcima) i postupaka nabave (složeni lanci opskrbe) svemirska infrastruktura postala je ranjiva meta.

Pri suočavanju s tim izazovima ključno je i smanjiti utjecaj svemirskih aktivnosti na okoliš i umanjiti ovisnost o tehnologijama i sirovinama iz zemalja izvan EU-a.

Mjere

Države članice počele su rješavati te izazove i donositi zakonodavstvo o svemiru kako bi uspostavile okvir za svemirske aktivnosti i odobravale ih. Danas 11 država članica ima nacionalne zakone o svemiru, a nekoliko drugih u postupku je njihove izrade. Ti se zakoni uvelike međusobno razlikuju u području primjene i opsegu. U tom je kontekstu Europska komisija predložila izradu akta EU-a o svemiru kako bi se utvrdila zajednička pravila o sigurnosti, otpornosti i održivosti svemirskih aktivnosti. Akt EU-a o svemiru poštovao bi nacionalne nadležnosti i istodobno omogućio stvaranje jedinstvenog tržišta EU-a za svemirske aktivnosti.

Europska komisija pokrenula je postupak savjetovanja s državama članicama i industrijom, među ostalim o relevantnim stupovima na kojima bi se temeljio predviđeni akt EU-a o svemiru:

- stup sigurnosti obuhvaćao bi rizike od sudara (tj. izbjegavanje sudara, upravljivost svemirskih letjelica, pozicioniranje u orbiti) i stvaranje svemirskog otpada (tj. planove za smanjenje svemirskog otpada) za lansirne uređaje i satelite,
- stup otpornosti učinio bi procjenu rizika i scenarije rizika za sigurnost središnjim pitanjima svemirske industrije EU-a i dosljedno povećao razinu zaštite za sve segmente svemirske infrastrukture (zemaljski i svemirski segmenti te segmenti povezivanja),
- stupom održivosti postavili bi se temelji za zajednička pravila za izračun ekološkog otiska svemirskih aktivnosti u cilju dugoročnog smanjenja ekološkog otiska.

Točke za raspravu

Potrebno je ojačati konkurentnost europske svemirske industrije, posebno za mala i srednja poduzeća te *start-up* poduzeća. Aktom EU-a o svemiru ne bi se smjelo pretjerano regulirati tu industriju niti bi se on trebao na isti način primjenjivati na sve industrijske aktere, pri čemu je ključna **proporcionalnost**. Trebao bi obuhvatiti subjekte iz EU-a i subjekte iz trećih zemalja koji žele staviti svemirske usluge na jedinstveno tržište EU-a, kao i potencijalno narušavanje tržišta. Akt o svemiru trebao bi donijeti jasne dobrobiti za svemirsku industriju, kao što su administrativno pojednostavnjenje, jednaki uvjeti, povećane razine zaštite i stabilnost za privlačenje ulaganja. I obvezni bi se zahtjevi trebali primjenjivati na proporcionalan način. Nadalje, aktom EU-a o svemiru trebalo bi predvidjeti mjere potpore kojima bi se svemirskoj industriji olakšalo poštovanje obveznih zahtjeva, na primjer izgradnju kapaciteta, tehničku pomoć i financijsku potporu.

U trenutačnom geopolitičkom kontekstu neophodno je na dosljedan način povećati razinu zaštite i otpornosti svemirskih sustava: svih operatera satelita u EU-u, svih segmenata (zemaljskog, svemirskog, podatkovnih veza) i svih sredstava (komercijalnih, državnih, u vlasništvu EU-a). Pravilima bi trebalo osigurati sveobuhvatnu pravnu sigurnost za aktere u svemirskoj industriji, a **otpornost i konkurentnost** trebale bi biti usko povezane.

Glavni međunarodni državni svemirski akteri pojačali su svoje regulatorno djelovanje, posebno kad su posrijedi upravljanje svemirskim prometom i kibernetička sigurnost, te aktivno rade na oblikovanju relevantnih međunarodnih standarda. Stoga je važno djelovati što brže i spriječiti da svemirska industrija EU-a bude prisiljena slijediti standarde ili norme koje joj nametnu druge jurisdikcije. Unija bi se tim djelovanjem pozicionirala kao vjerodostojan međunarodni akter, među ostalim pri utvrđivanju naših normi i standarda.

Pozivamo ministre i ministrice da odgovore na pitanja koja slijede.

Pitanja

1. Kako možemo najbolje osigurati da se aktom EU-a o svemiru ojača konkurentnost svemirske industrije EU-a?
2. Kako akt EU-a o svemiru možemo najbolje iskoristiti za jačanje otpornosti svemirskih sustava?